

665**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI**

z dnia 13 czerwca 2001 r.

w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Na podstawie art. 45 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 578) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich co do wyposażenia, kwalifikacji personelu oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych,
- 2) minimalne wymagania co do wyposażenia innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie,
- 3) warunki dopuszczenia odstępstw od wymagań, o których mowa w pkt 1,
- 4) sposób dokumentowania spełnienia przez obiekty hotelarskie wymagań budowlanych, przeciwpożarowych i sanitarnych,
- 5) szczegółowe zasady i tryb zaliczania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów i kategorii,
- 6) tryb sprawowania kontroli nad przestrzeganiem w poszczególnych obiektach wymagań co do wyposażenia i świadczenia usług odpowiadających rodzajowi i kategorii obiektu,
- 7) sposób prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

§ 2. 1. Ustala się wymagania co do wyposażenia, kwalifikacji personelu oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych, dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich.

2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 4, dla:

- 1) hoteli i moteli — określa załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) pensjonatów — określa załącznik nr 2 do rozporządzenia,
- 3) kempingów i pól biwakowych — określa załącznik nr 3 do rozporządzenia,
- 4) domów wycieczkowych — określa załącznik nr 4 do rozporządzenia,
- 5) schronisk młodzieżowych — określa załącznik nr 5 do rozporządzenia,
- 6) schronisk — określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

3. Minimalne wymagania co do wyposażenia innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, określonych w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, zwanej dalej „ustawą”, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

4. Minimalne wymagania co do wyposażenia w zakresie dostosowania obiektów hotelarskich do potrzeb osób niepełnosprawnych określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Dopuszcza się odstępstwa od wymagań co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług dla obiektów hotelarskich, z zastrzeżeniem ust. 2, wpisanych do rejestru zabytków lub wykazu zabytków architektury i budownictwa oraz obiektów, których charakter zabytkowy jest oczywisty, jeżeli spełnione zostaną następujące warunki:

- 1) przedsiębiorca ubiegający się o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i nadanie kategorii przedstawi opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków stwierdzającą, że spełnienie wymagań bez naruszenia zabytkowego charakteru obiektu nie jest możliwe,
- 2) odstępstwo w niewielkim stopniu obniża spełnianie wymagań określonych dla danego rodzaju i kategorii obiektu hotelarskiego, a jest zrekompensovane spełnieniem w wyższym stopniu innych wymagań,
- 3) w materiałach informacyjnych dotyczących obiektu hotelarskiego zostanie zamieszczona informacja o zabytkowym charakterze obiektu i związanych z tym odstępstwach od wymagań co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług.

2. Dopuszcza się odstępstwa od wymagań co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług w odniesieniu do pól biwakowych zlokalizowanych w obrębie gospodarstw rolnych, pod warunkiem zapewnienia przez gospodarstwo rolne możliwości korzystania z wody do picia i urządzeń sanitarnych.

§ 4. 1. Spełnianie w obiektach hotelarskich wymagań określonych w art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy dokumentuje się w zakresie wymagań:

1) budowlanych:

- a) decyzją o pozwoleniu na budowę wraz z potwierdzonym zawiadomieniem właściwego organu o przystąpieniu do użytkowania obiektu lub decyzją o pozwoleniu na użytkowanie obiektu, lub decyzją o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu, a w przypadku obiektów wzniesionych przed 1 kwietnia 1995 r., które utraciły wymienione dokumenty — opinią rzeczoznawcy budowlanego stwierdzającą bezpieczeństwo użytkowania obiektu oraz
- b) dla wszystkich obiektów — książką obiektu z wpisami potwierdzającymi przeprowadzenie okresowych kontroli wymaganych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane (Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126, Nr 109, poz. 1157 i Nr 120 poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 42), przedstawioną do wglądu organowi dokonującemu kontroli lub oceny obiektu,

2) przeciwpożarowych — opinią terenowej jednostki Państwowej Straży Pożarnej, a w przypadku kontroli obiektu — także protokołem okresowej kontroli Państwowej Straży Pożarnej,

3) sanitarnych — opinią właściwego miejscowo powiatowego inspektora sanitarnego, a w przypadku kontroli obiektu — także protokołem okresowej kontroli Inspekcji Sanitarnej.

2. Organ prowadzący ewidencję innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, może, w razie wątpliwości co do spełnienia wymagań budowlanych, przeciwpożarowych i sanitarnych, wezwać osobę świadczącą usługi hotelarskie w tym obiekcie do udokumentowania spełnienia tych wymagań w sposób określony w ust. 1.

§ 5. 1. Zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju, z zastrzeżeniem § 7, oraz nadanie kategorii następuje na wniosek przedsiębiorcy podejmującego świadczenie usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) określenie nazwy i siedziby lub nazwiska i imienia oraz adresu przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie w obiekcie objętym wnioskiem,
- 2) nazwę obiektu, jeżeli usługi będą świadczone z użyciem nazwy własnej obiektu,
- 3) określenie położenia obiektu, wraz z podaniem jego adresu,
- 4) krótki opis obiektu oraz informację o kwalifikacjach personelu,
- 5) wskazanie osoby upoważnionej do reprezentowania wnioskodawcy w postępowaniu o ustalenie rodzaju i nadanie kategorii,
- 6) wskazanie zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii, o które wnioskodawca występuje.

3. Do wniosku załącza się:

- 1) dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań budowlanych, przeciwpożarowych i sanitarnych, o których mowa w § 4,
- 2) dokumenty potwierdzające kwalifikacje personelu,
- 3) dowód wniesienia opłaty za dokonanie oceny spełnienia przez obiekt hotelarski wymagań, o których mowa w § 2.

4. Wojewoda może ustalić kwestionariusz ankiety dołączanej do wniosku, stwierdzającej stopień spełnienia przez obiekt hotelarski wymagań dla rodzaju i kategorii, o które ubiega się wnioskodawca. W takim przypadku odrębny opis obiektu we wniosku nie jest wymagany.

§ 6. 1. Przed wydaniem decyzji o zaszeregowaniu do rodzaju oraz nadaniu kategorii obiekt hotelarski podlega ocenie co do spełnienia wymagań, o których mowa w § 2—4.

2. Wojewoda może powołać zespół oceniający. W skład zespołu mogą być powołani:

- 1) przedstawiciele wojewody,
- 2) osoby posiadające kwalifikacje zawodowe i praktykę w świadczeniu usług hotelarskich lub turystycznych, wskazane przez jednostki samorządu gospodarczego i stowarzyszenia działające w zakresie turystyki i hotelarstwa,
- 3) przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Sanitarnej, administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowanego oraz innych jednostek.

3. Wojewoda ustala regulamin działania zespołu oceniającego. W regulaminie określa się zakres zadań zespołu, tryb jego pracy oraz liczbę członków zespołu.

§ 7. W sprawach o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do rodzaju: schronisko i pole biwakowe stosuje się odpowiednio przepisy § 5 ust. 1—3 i § 6 ust. 1.

§ 8. 1. Organy uprawnione do kontroli obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia i świadczonych usług dokonują kontroli w każdym czasie:

- 1) z urzędu — jeżeli jest to uzasadnione informacjami o zmianie warunków działania lub naruszenia wymagań,
- 2) na wniosek przedsiębiorcy, stowarzyszenia działającego w zakresie turystyki i hotelarstwa lub stowarzyszenia reprezentującego interesy konsumentów.

2. Wojewoda dokonuje z urzędu okresowych kontroli obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia i świadczonych usług nie rzadziej niż co dwa lata.

§ 9. 1. Kontroli, o której mowa w § 8, dokonuje osoba legitymująca się pisemnym upoważnieniem organu uprawnionego do kontroli.

2. Wykonanie czynności kontrolnych powinno odbywać się, w miarę możliwości, w obecności kierownika kontrolowanego obiektu hotelarskiego lub osoby upoważnionej do zastępowania go.

3. Z przebiegu kontroli sporządza się protokół. Protokół podpisuje osoba kontrolująca oraz kierownik obiektu lub osoba zastępująca go, które mogą zgłosić do protokołu swoje uwagi.

4. Organ kontrolujący przekazuje odpis protokołu organowi prowadzącemu ewidencję obiektu.

5. Jeżeli wyniki przeprowadzonej kontroli obiektu hotelarskiego wskazują na to, że zachodzą przesłanki zmiany rodzaju, do którego obiekt został zaszeregowany, lub obniżenia nadanej mu kategorii, wojewoda dokonuje ponownej oceny obiektu.

§ 10. 1. Ewidencja obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, jest prowadzona w formie kartoteki składającej się z kart ewidencyjnych obiektów, oddzielnie dla każdego rodzaju obiektu.

2. Podstawą założenia karty ewidencyjnej obiektu jest decyzja w sprawie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i nadania kategorii albo zgłoszenie w sprawie świadczenia usług hotelarskich w innym obiekcie.

3. Założenie karty ewidencyjnej obiektu wpisuje się do wykazu kart ewidencyjnych, opatrując wpis datą i podpisem osoby uprawnionej.

4. Wpisów do kart ewidencyjnych obiektów dokonują osoby uprawnione do prowadzenia ewidencji.

§ 11. 1. Ewidencja jest jawna w części objętej wpisem do kart ewidencyjnych obiektów.

2. Karty ewidencyjne obiektów mogą być udostępniane do wglądu w obecności osoby uprawnionej do prowadzenia ewidencji.

§ 12. 1. Dokumenty, o których mowa w § 10 ust. 2, stanowiące podstawę wpisu, powinny być przechowywane łącznie z kartami ewidencyjnymi.

2. Kartoteka ewidencyjna ani poszczególne karty nie mogą być wynoszone poza miejsce ich przechowywania.

§ 13. 1. Każdy wpis do karty ewidencyjnej obiektu oznacza się numerem wynikającym z kolejności wpisów oraz zaopatruje w datę dokonania wpisu i podpis osoby uprawnionej do prowadzenia ewidencji.

2. W treści wpisu można powołać się na dokument złożony do ewidencji obiektu. Powołane dokumenty uważa się wówczas za objęte treścią wpisu.

3. Wpis w karcie obiektu nie może być wymazywany albo w inny sposób usuwany.

4. Poprawek we wpisie można dokonywać wyłącznie w taki sposób, aby wyrazy poprawione były czytelne.

5. O dokonywanych poprawkach osoba uprawniona do prowadzenia ewidencji sporządza na końcu wpisu adnotację o treści poprawki i jej podstawie, ze wskazaniem miejsca dokonanej poprawki, oraz opatruje adnotację podpisem.

§ 14. 1. Karta ewidencyjna obiektu hotelarskiego zawiera:

- 1) określenie przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie,
- 2) nazwę i adres obiektu,
- 3) określenie rodzaju i kategorii obiektu,
- 4) informację o stałym lub sezonowym charakterze świadczonych usług, wraz z podaniem czasu trwania sezonu,
- 5) krótki opis obiektu (liczba miejsc noclegowych, zakres usług, położenie),
- 6) informacje o decyzjach dotyczących rodzaju i kategorii obiektu oraz o dopuszczonych odstępstwach od wymagań co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług,
- 7) informacje o przeprowadzonej kontroli i ponownej ocenie spełniania wymagań dla rodzaju i kategorii obiektu.

2. Karta ewidencyjna innego obiektu, w którym są świadczone usługi hotelarskie, zawiera informacje określone w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz informację o liczbie miejsc noclegowych.

§ 15. 1. Przedsiębiorca świadczący usługi hotelarskie zgłasza do ewidencji zmiany dotyczące:

- 1) zaprzestania świadczenia usług hotelarskich,
- 2) uzyskania decyzji o zaszeregowaniu obiektu pozostającego w ewidencji prowadzonej przez wójta (burmistrza, prezydenta) do rodzaju i nadaniu kategorii podlegającym wpisaniu do ewidencji prowadzonej przez wojewodę,
- 3) zmiany działalności sezonowej na stałą lub stałą na sezonową, a także zmiany czasu trwania sezonu,
- 4) zmiany liczby miejsc noclegowych.

2. Przedsiębiorca świadczący usługi hotelarskie informuje organ prowadzący ewidencję o zdarzeniach powodujących przejściowo wstrzymanie lub istotne ograniczenie zakresu świadczonych usług. Informacji tych nie uważa się za zgłoszenie zmiany podlegającej wpisaniu do ewidencji.

3. Organ prowadzący ewidencję dokonuje z urzędu wykreślenia obiektu z ewidencji, jeżeli:

- 1) przedsiębiorca zaprzestał na okres dłuższy niż 1 rok prowadzenia działalności, nie zgłaszając tego do ewidencji zgodnie z ust. 1 pkt 1,
- 2) przedsiębiorcą świadczącym usługi hotelarskie w obiekcie była jednostka organizacyjna, która uległa likwidacji,
- 3) przedsiębiorca zmarł, a jego następcy prawni nie zgłosili zamiaru świadczenia usług hotelarskich w obiekcie.

§ 16. 1. Nie uważa się za spełnione wymagań, o których mowa w § 2, w odniesieniu do elementów wyposażenia niesprawnych, uszkodzonych, niedostępnych lub nadmiernie zużytych, a także w odniesieniu do usług, których uzyskanie w chwili kontroli lub oceny nie jest możliwe.

2. W przypadku stwierdzenia uchybień, o których mowa w ust. 1, organ upoważniony do kontroli obiektu może wydać przedsiębiorcy zalecenia pokontrolne, z określeniem terminu ich wykonania nieprzekraczającego trzech miesięcy, pod rygorem wystąpienia o wszczęcie postępowania w sprawie zmiany zaszeregowania obiektu do rodzaju i kategorii.

§ 17. Po przeprowadzeniu pierwszej kontroli obiektu hotelarskiego, o którym mowa w art. 50 ust. 1 ustawy, wojewoda wydaje decyzję potwierdzającą zaszeregowanie obiektu, zmieniającą zaszeregowanie lub odmawiającą potwierdzenia zaszeregowania do dotychczasowego rodzaju i kategorii.

§ 18. 1. Zaszeregowanie obiektów hotelarskich dokonane na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1999 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. Nr 10, poz. 87), zachowuje ważność, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie, działające w dniu wejścia w życie rozporządzenia, powinny zostać dostosowane do wymagań, o których mowa w § 2, w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki: *J. Steinhoff*

	2) klimatyzacja lub inne urządzenia i systemy zapewniające wymianę powietrza i utrzymanie temperatury 18-21 ° i wilgotność 45-60%				o						
	3) wentylacja grawitacyjna				o	o	o	o	o	o	o
15	Wentylacja mechaniczna wyciągowa w w.h.s. - dla ** i * dopuszcza się wentylację grawitacyjną w w.h.s. z oknem lub przy kubaturze kabin ustępowych przekraczającej 8 m ³	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
16	Ogrzewanie w całym obiekcie lub w części nie – klimatyzowanej				o	o	o	o	o	o	o
17	Instalacja sanitarna: zimna i ciepła woda przez całą dobę	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
18	Komfort akustyczny w całym obiekcie zgodnie z Polską Normą	o	o	o	o	o	o				
19	Oświetlenie dostosowane do charakteru pomieszczeń	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
20	Telefon, fax	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
21	Telefon dostępny dla gości w recepcji	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
22	Dostęp do internetu w pokojach lub na odrębnych stanowiskach	o	o	o	o	o	o				
23	Instalacja radiowo-telewizyjna przystosowana do odbioru programów lokalnych i satelitarnych	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
24	Dźwigi osobowe /ew. schody ruchome / w obiektach: 1) powyżej 1 kondygnacji 2) powyżej 2 kondygnacji 3) powyżej 3 kondygnacji 4) powyżej 4 kondygnacji	o	o								
				o	o						
						o	o				
								o	o	o	o
25	Oddzielny dźwig towarowo-osobowy, w obiektach powyżej 30 j.m.	o	o	o	o						
26	Awaryjny agregat prądowłórczy w obiektach powyżej: 1) 150 j.m. 2) 200 j.m. 3) 300 j.m.	o	o								
				o	o						
						o	o				
III. Podstawowe elementy dotyczące funkcji, programu obsługowego i użytkowości obiektu											
27	Hall recepcyjny: 1) o powierzchni minimum (w m ²) do 50 j.m. 2) o powierzchni dodatkowej (w m ²) dla każdej j.m. powyżej 50	50	50	30	30	20	20	20	20	10	10
		1	1	0,8	0,8	0,5	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2
28	Hall zespołu gastronomicznego w obiektach powyżej 50 j.m.	o	o								
29	Zespół higieniczno-sanitarny przy części ogólnodostępnej, oddzielny dla kobiet i mężczyzn, dostosowany do liczby miejsc: gastronomicznych i miejsc w salach wielofunkcyjnych, powiększonej o 50% liczby j.m. Wyposażenie minimum: 1) umywalki z białem lub pólką – 1 na liczbę miejsc 2) lustro nad każdą umywalką, z górnym lub bocznym oświetleniem 3) dozownik do płynnego mydła 4) pojemnik na papier i odpady 5) suszarka do rąk lub ręczniki jednorazowego użytku 6) wieszaki ściennie 7) WC – 1 na liczbę miejsc 8) pisuar w WC męskim – 1 na liczbę miejsc	10	10	15	15	20	20	25	25	25	25
		o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		10	10	15	15	20	20	25	25	25	25
		15	15	20	20	20	20	30	30	35	35
IV. Część mieszkalna											
30	Powierzchnia mieszkalna pokoju w m ² (nie obejmuje wyodrębnionych w.h.s., przedpokojów, aneksów barowych, loggi itp.): 1) pokój 1-osobowy 2) pokój 2-osobowy 3) pokój 3-osobowy 4) pokój 4-osobowy	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
		14	14	12	12	10	10	9	9	8	8
		18	18	16	16	14	14	12	12	10	10
						16	16	15	15	14	14
								18	18	16	16

	5) pokój większy niż 4-osobowy – powierzchnia 4-osobowego plus dodatkowo na każdą następną osobę W obiektach * - *** dopuszcza się odstępstwo do 10% powierzchni mieszkalnej pokoju, zrekomensowane powierzchnią pozostałych części j.m. i funkcjonalnością umeblowania										4
31	Jednostka apartamentowa obejmująca co najmniej: salon o powierzchni minimum 25 m ² , sypialnię z łazienką, część wejściową pomocniczą z wydzielonym dodatkowo WC, aneks barowy i połączenie z sąsiadującą j.m.	o	o	o	o						
	1. Wyposażenie jednostki mieszkalnej w meble i elementy uzupełniające										
32	Zestaw wyposażenia meblowego (w obiektach ***-***** jednolity komplet, w obiektach *-** dopuszcza się meble wielofunkcyjne):										
	1) łóżko jednoosobowe o wymiarach min. 90x200cm	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	2) łóżko dwuosobowe o wymiarach min. 140x200cm	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	3) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	4) szafa garderobiana, minimum 3 wieszaki na osobę	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	5) biurko lub stół	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	6) bagażnik	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	7) krzesło lub inny mebel do siedzenia (1 miejsce na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój)	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	8) stolik okolicznościowy	o	o	o	o						
	9) fotele wypoczynkowe min. 2 lub kanapa	o	o	o	o						
	10) lustro	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	11) wieszak ścienny na wierzchnią odzież	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
33	Oświetlenie:										
	1) lampka nocna przy każdym łóżku umożliwiająca czytanie w pozycji leżącej	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	2) lampa oświetlająca miejsce do pracy (stół lub biurko)	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	3) oświetlenie ogólne	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
34	Wyposażenie uzupełniające każdej j.m.:										
	1) telefon	o	o	o	o	o	o				
	2) telewizor	o	o	o	o	o	o				
	3) radiodbiornik lub możliwość odbioru programu radiowego	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	4) dywan lub wykładzina dywanowa	o	o	o	o	o	o				
	5) co najmniej dywanik przy łóżku						o	o	o	o	
	6) firany, żaluzje lub rolety przepuszczające światło ²⁾	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	7) zasłony, rolety lub żaluzje okienne zaciemniające ²⁾	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	8) elementy dekoracyjne	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	9) materiały informacyjne dotyczące usług hotelu i bezpieczeństwa gości	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	10) popielniczka	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	11) zestaw do czyszczenia odzieży, obuwia oraz igielnik	o	o	o	o	o	o				
	12) torba na bieliznę gościa zleconą do prania	o	o	o	o	o	o				
	13) kosz na śmieci niepalny w pokojach bez w.h.s.						o	o	o	o	
	14) sejf	o	o								
	15) minibar	o	o								
	16) minibar lub lodówka - w obiektach zlokalizowanych w miejscowościach wypoczynkowych			o	o						
	17) woda mineralna lub stołowa, 0,2 l na osobę dziennie	o	o	o	o						
	18) szklanki	o	o	o	o	o	o				
	2. Urządzenia i wyposażenie węzłów higieniczno-sanitarnych przy jednostkach mieszkalnych										
35	Wyposażenie podstawowe:										
	1) wanna z baterią i natryskiem lub kabina natryskowa z zabezpieczeniem antypoślizgowym	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	2) umywalka z blatem lub półką, z bocznym lub górnym oświetleniem	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
	3) WC ze zbiornikiem cicho płuczącym	o	o	o	o	o	o	o	o	o	
36	Wyposażenie uzupełniające:										
	1) osłona wanny lub natrysku	o	o	o	o	o	o				

52	Zespół sal wielofunkcyjnych, dostosowanych do charakteru obiektu – konferencyjnych, klubowych, szkoleniowych itp.	o		o		o							
53	Wypożyczalnia oraz przechowywanie sprzętu rekreacyjnego w obiektach zlokalizowanych w miejscowościach wypoczynkowo-turystycznych i rejonach nieurbanizowanych o dużych walorach przyrodniczych	o		o		o		o					
54	Zespół odnowy biologicznej:												
	1) basen kąpielowy	o	o										
	2) basen kąpielowy, sauna, siłownia, solarium, masaże i inne usługi rekreacyjne – minimum dwa rodzaje usług; w obiektach *** wymagane w miejscowościach wypoczynkowych	o	o	o	o	o	o						
55	Sala klubowa z telewizorem							o	o	o	o		
56	Obsługa samochodów gości w zakresie OC, OT-1 i mycia			o		o		o		o			o
57	Pranie, prasowanie i czyszczenie bielizny i odzieży gości	o	o	o	o	o	o						
58	Zmiana pościeli i ręczników:												
	1) codziennie lub na życzenie gości	o	o	o	o								
	2) co trzy dni lub na życzenie gości					o	o	o	o	o	o		
VI. Kwalifikacje zawodowe personelu													
59	Kierownik obiektu hotelarskiego:												
	1) wykształcenie wyższe lub średnie hotelarskie albo kurs specjalistyczny ³⁾ – (minimum 180 godz.)	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
	2) praktyka hotelarska – 5-letnia ⁴⁾	o	o	o	o	o	o						
	3) znajomość co najmniej jednego języka obcego ⁵⁾	o	o	o	o	o	o						
60	Personel recepcyjny: wykształcenie wyższe lub średnie hotelarskie, znajomość co najmniej jednego języka obcego ⁵⁾	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
61	Kelnerzy, pokojowe, portierzy, bagażowi i inny personel obsługi: wykształcenie średnie zawodowe, zawodowe lub kurs specjalistyczny ³⁾ , znajomość w podstawowym zakresie co najmniej jednego języka obcego ⁶⁾	o	o	o	o	o	o						
62	Jednolity ubiór dla poszczególnych służb hotelowych	o	o	o	o	o	o	o	o				

Objaśnienie znaków i skrótów:

H - hotel
M - motel

*** kategoria trzy gwiazdki
**** kategoria cztery gwiazdki
***** kategoria pięć gwiazdek
o - wymaganie obowiązuje
j.m. - jednostka mieszkalna

w.h.s. - węzeł higieniczno-
-sanitarny
OC - obsługa codzienna
OT-1 - obsługa techniczna nr 1

* kategoria jedna gwiazdka
** kategoria dwie gwiazdki

¹⁾ – wentylacja mechaniczna powinna zapewniać wymianę powietrza zgodnie z Polską Normą oraz usuwanie zapachów w całym obiekcie; w salach konferencyjnych hoteli *** wymagana jest klimatyzacja,

²⁾ – dopuszcza się elementy dwufunkcyjne,

³⁾ którego program został zatwierdzony przez wojewodę, prowadzony przez szkoły publiczne i niepubliczne posiadające uprawnienia szkół publicznych kształcące w zakresie hotelarstwa oraz przez organizacje i stowarzyszenia, których celem statutowym jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych hotelarzy,

⁴⁾ praktyka hotelarska:

a) w odniesieniu do przedsiębiorców świadczących usługi hotelarskie na własny rachunek - praktyka potwierdzona wpisem do ewidencji gospodarczej lub wpisem do rejestru przedsiębiorców działalności obejmującej usługi hotelarskie, albo wpisem do ewidencji obiektów, w których świadczony są usługi hotelarskie, b) w odniesieniu do osób świadczących pracę na podstawie stosunku pracy – praktyka potwierdzona zaświadczeniem wystawionym przez przedsiębiorcę spełniającego warunki, o których mowa w lit. a),

⁵⁾ potwierdzona dokumentami określonymi w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych lub w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2000 r. w sprawie dokumentowania znajomości języka obcego przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 70, poz. 824) albo świadectwem znajomości języka obcego wystawionym przez komisję egzaminacyjną powołaną przez wojewodę, w zakresie wymaganym od pilotów wycieczek,

⁶⁾ potwierdzona świadectwem zdania egzaminu przeprowadzonego przez szkołę kształcącą w zakresie hotelarstwa, lub organizację bądź stowarzyszenie, którego celem statutowym jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych hotelarzy.

Załącznik nr 2

WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA, KWALIFIKACJI PERSONELU ORAZ ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG, W TYM USŁUG GASTRONOMICZNYCH DLA PENSJONATÓW

Lp.	Wymagania	Kategorie				
		*****	****	***	**	*
1	2	3	4	5	6	7
1	Objekt stanowi odrębny budynek lub wydzieloną część budynku. Objekt stanowi odrębny budynek lub wydzieloną część budynku. Dopuszcza się usytuowanie części mieszkalnej w odrębnych pawilonach, pod warunkiem należytego informowania klientów	o	o			
				o	o	o
I. Zewnętrzne elementy zagospodarowania i urządzenia						
2	Bezpośrednie wejście do hallu recepcyjnego, chronione przed nadmiernym napływem chłodnego powietrza	o	o	o	o	o
3	Wydzielona droga dostaw	o	o			
4	Infrastruktura techniczna przy obiekcie (utwardzona nawierzchnia dojazdowa i piesze dojścia, zewnętrzne oświetlenie, wydzielone zaplecze gospodarcze)	o	o	o	o	o
5	Strzeżone garaże lub parkingi. Na życzenie gości odstawianie samochodów na parking	o	o			
6	Garaże lub parkingi. W pensjonatach zlokalizowanych w zwartej zabudowie miejskiej wydzielone miejsca postojowe i możliwość parkowania maksymalnie 400 m od obiektu. Na życzenie gości rezerwowanie miejsc na parkingach			o		
7	Możliwość parkowania środków lokomocji gości przy obiekcie lub maksymalnie 400 m od obiektu				o	o
8	Zagospodarowanie terenu: zieleń ozdobna i izolacyjna; nie dotyczy obiektów w zwartej zabudowie miejskiej	o	o	o	o	o
II. Instalacje i urządzenia techniczne						
9	Klimatyzacja lub inne urządzenia i systemy zapewniające właściwą wymianę powietrza i utrzymanie temperatury 18-21°C i wilgotność 45-60% w części ogólnodostępnej obejmującej hall recepcyjny, sale gastronomiczne i wielofunkcyjne oraz ciągi komunikacyjne do użytku gości	o	o			
10	Klimatyzacja w j.m.	o				
11	Wentylacja: 1) mechaniczna wyciągowa w w.h.s. ; w obiektach ** i * dopuszcza się wentylację grawitacyjną w w.h.s. z oknem lub przy kubaturze kabin ustępowych przekraczającej 8 m ³ 2) mechaniczna w części ogólnodostępnej 3) grawitacyjna w części ogólnodostępnej	o	o	o	o	o
				o	o	
						o
12	Ogrzewanie w całym obiekcie lub w części nieklimatyzowanej		o	o	o	o
13	Instalacja sanitarna: zimna i ciepła woda przez całą dobę	o	o	o	o	o
14	Oświetlenie dostosowane do charakteru pomieszczeń	o	o	o	o	o
15	Telefon, fax	o	o	o	o	o
16	Telefon dostępny dla gości w recepcji	o	o	o	o	o
17	Instalacja radiowo-telewizyjna przystosowana do odbioru programów lokalnych i satelitarnych	o	o	o		
18	Dźwigi osobowe /ew. schody ruchome / w obiektach: 1) powyżej 1 kondygnacji 2) powyżej 2 kondygnacji 3) powyżej 3 kondygnacji 4) powyżej 4 kondygnacji	o	o	o	o	o
19	Awaryjny agregat prądowłóczy w obiektach powyżej: 1) 150 j.m. 2) 200 j.m. 3) 300 j.m.	o	o	o		

III. Podstawowe elementy dotyczące funkcji, programu obsługowego i użyteczności obiektu						
20	Hall recepcyjny o powierzchni minimum (w m ²)	30	25	20	15	10
21	Zespół higieniczno-sanitarny przy zespole ogólnodostępnym, osobno dla kobiet i mężczyzn, dostosowany do liczby miejsc gastronomicznych i w salach wielofunkcyjnych. Wyposażenie minimum: 1) umywalki z blatem lub z półką – 1 na liczbę miejsc 2) lustro nad każdą umywalką, z oświetleniem górnym lub bocznym 3) suszarka do rąk lub ręczniki jednorazowego użytku, 4) pojemnik niepalny na papier i odpady, 5) dozownik do płynnego mydła, 6) wieszaki ściennie 7) WC – 1 na liczbę miejsc 8) pisuar w WC męskim – 1 na liczbę miejsc	10 o o o o 10 15	15 o o o o 15 20	20 o o o o 20 25	25 o o o o 25 30	25 o o o o 25 35
IV. Część mieszkalna						
22	Powierzchnia mieszkalna pokoju w m ² (nie obejmuje wyodrębnionych w.h.s., przedpokojów, aneksów barowych, loggi itp.): 1) pokój 1-osobowy 2) pokój 2-osobowy 3) pokój 3-osobowy 4) pokój 4-osobowy 5) pokój większy niż 4-osobowy – powierzchnia 4-osobowego plus dodatkowo na każdą następną osobę Dopuszcza się odstępstwa powierzchni pokoju nie-przekraczające 10%, jeżeli są zrekompensowane odpowiednio większą powierzchnią pozostałych części j.m. i funkcjonalnością umeblowania	o 14 18	o 12 16	o 10 14 16	o 9 12 15 18 4	o 8 10 14 16 4
23	Jednostka apartamentowa kilkupokojowa: salon o powierzchni minimum 30 m ² , sypialnia z łazienką, część wejściowa pomocnicza z wydzielonym dodatkowo w.h.s., aneksem barowym, połączeniem z sąsiadującą j.m. 1. Wyposażenie jednostki mieszkalnej w meble i elementy uzupełniające	o				
24	Zestaw wyposażenia meblowego - w kategorii *** - ***** wymagane są jednolite komplety mebli: 1) łóżko jednoosobowe o wymiarach min. 90x200 cm 2) łóżko dwuosobowe o wymiarach min. 140x200 cm 3) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku 4) szafa garderobiana, minimum 5 wieszaków na osobę 5) biurko lub stół 6) bagażnik 7) krzesło lub inny mebel do siedzenia (1 na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój) 8) stolik okolicznościowy 9) fotele wypoczynkowe min. 2 lub kanapa 10) lustro 11) wieszak ścienny na wierzchnią odzież	o o o o o o o o o o o	o o o o o o o o o o o	o o o o o o o o o o o	o o o o o o o o o o o	o o o o o o o o o o o
25	Oświetlenie: 1) lampka nocna przy każdym łóżku umożliwiającą czytanie w pozycji leżącej 2) lampa do pracy przy stole lub biurku 3) oświetlenie ogólne	o o o	o o o	o o o	o o o	o o o
26	Wyposażenie uzupełniające każdej j.m.: 1) telefon 2) telewizor 3) możliwość odbioru programów radiowych 4) dywan lub wykładzina dywanowa 5) co najmniej dywanik przy łóżku 6) firany, żaluzje lub rolety przepuszczające światło 7) zasłony okienne zaciemniające 8) elementy dekoracyjne 9) informacje dotyczące usług i bezpieczeństwa gości	o o o o o o o o o	o o o o o o o o o	o o o o o o o o o	o o o o o o o o o	o o o o o o o o o

	10) popielniczka	o	o	o	o	o
	11) zestaw do czyszczenia odzieży, obuwia oraz igielnik	o	o	o		
	12) torba na bieliznę gościa zleconą do prania	o				
	13) kosz niepalny na śmieci w j.m. bez w.h.s.			o	o	o
	2. Urządzenia i wyposażenie węzłów higieniczno-sanitarnych przy jednostkach mieszkalnych					
27	Wyposażenie podstawowe:					
	1) wanna z baterią i natryskiem lub kabina natryskowa z zabezpieczeniem antypoślizgowym	o	o	o	o	o
	2) umywalka z blatem lub półką	o	o	o	o	o
	3) WC ze zbiornikiem cicho płuczącym	o	o	o	o	o
28	Wyposażenie uzupełniające:					
	1) osłona wanny lub natrysku	o	o	o	o	
	2) dywanik przy wannie (kabinie natryskowej)	o	o	o		
	3) mydelniczka, papiernica, haczyki, wieszaki na ręczniki, uchwyty przy wannie i przy natrysku	o	o	o	o	o
	4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem	o	o	o	o	o
	5) uniwersalne gniazdko elektryczne z osłoną	o	o	o	o	o
	6) suszarka do włosów	o	o			
	7) waga osobowa	o				
	8) pojemnik na śmieci niepalny lub trudnopalny	o	o	o	o	o
	9) zestaw minimum dla jednej osoby:					
	a) mydło toaletowe lub dozownik mydła	o	o	o	o	o
	b) ręcznik	o	o	o	o	o
	c) ręcznik kąpielowy	o	o	o		
	d) płaszcz kąpielowy	o				
	e) szklanka	o	o	o	o	o
	f) torba higieniczna	o	o	o	o	o
29	Procent pokoi z pełnym węzłem higieniczno-sanitarnym	100	100	50	25	0
30	Urządzenia higieniczno-sanitarne ogólne w części pobytowej (liczba miejsc noclegowych w pokojach bez w.h.s. na jedno urządzenie):					
	1) umywalka z blatem lub półką			5	5	5
	2) wanna z baterią i natryskiem lub kabina natryskowa			10	10	15
	3) WC z umywalkami (minimum jeden osobny dla kobiet i jeden osobny dla mężczyzn)			10	15	20
31	Wyposażenie dodatkowe:					
	1) lustro z oświetleniem górnym lub bocznym			o	o	o
	2) dozownik płynnego mydła			o	o	o
	3) suszarka do rąk lub ręczniki jednorazowego użytku			o	o	o
	4) pojemnik na papier i odpady			o	o	o
	5) wieszaki ściennie			o	o	o
	V. Oferta usług podstawowych i uzupełniających					
32	Sprzedaż gorących napojów przez całą dobę; dopuszcza się sprzedaż w recepcji lub z automatów	o	o	o	o	o
33	Budzenie	o	o	o	o	o
34	Obsługa bagażowa	o	o	o		
35	Przechowywanie bagażu, pieniędzy i przedmiotów wartościowych gości	o	o	o	o	o
36	Wymiana walut lub kantor; w obiektach *** dopuszcza się kantor lub bankomat w odległości do 50 m od obiektu	o	o	o		
37	Akceptacja kart kredytowych	o	o	o	o	o
38	Dostarczanie prasy na życzenie gości	o	o			
39	Udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach – apteczka, personel przeszkolony w zakresie pomocy przedlekarskiej, przywołanie pomocy lekarskiej	o	o	o	o	o
40	Podawanie posiłków do j.m. – room-service czynny przez:					
	1) całą dobę	o	o			
	2) minimum 12 godzin			o		
41	Usługi gastronomiczne:					
	1) podawanie przynajmniej trzech posiłków dziennie (śniadań, obiadów, kolacji), o ustalonych porach, w jadalni	o	o	o	o	o

	2) aperitif bar, bar kawowy lub sala klubowa z podawaniem napojów na życzenie gości	o	o	o		
	3) podawanie śniadań do pokoju na życzenie gości	o	o	o		
42	Usługi rekreacyjne w obiektach zlokalizowanych w miejscowościach wypoczynkowo-turystycznych i rejonach niezurbanizowanych o dużych walorach przyrodniczych:					
	1) wypożyczalnia oraz przechowywanie sprzętu rekreacyjnego	o	o	o	o	
	2) zespół odnowy biologicznej (np. basen, sauna, siłownia, solarium, masaże – minimum dwa rodzaje usług) – w obiektach ***** wymagany także w pozostałych miejscowościach	o	o	o		
43	Sala klubowa z telewizorem				o	o
44	Pranie, prasowanie i czyszczenie bielizny i odzieży gości	o				
45	Pralka lub możliwość prania rzeczy gości		o	o	o	o
46	Zmiana pościeli i ręczników:					
	1) codziennie lub na życzenie gości	o	o			
	2) co trzy dni lub częściej na życzenie gości			o	o	o
VI. Kwalifikacje zawodowe personelu						
47	Kierownik obiektu:					
	1) wykształcenie wyższe lub średnie hotelarskie albo kurs specjalistyczny ¹⁾ (minimum 180 godz.)	o	o	o	o	o
	2) praktyka hotelarska ²⁾ (w latach)	5	5	3	1	1
	3) znajomość co najmniej jednego języka obcego ³⁾	o	o	o		
48	Personel recepcyjny: wykształcenie wyższe lub średnie hotelarskie, znajomość co najmniej jednego języka obcego ³⁾	o	o	o	o	o
49	Kelnerzy, pokojowe, portierzy, bagażowi i inny personel obsługi: wykształcenie średnie zawodowe, zawodowe lub kurs specjalistyczny ¹⁾ , znajomość w podstawowym zakresie co najmniej jednego języka obcego ⁴⁾	o	o	o		
50	Jednolity ubiór dla poszczególnych służb	o	o	o		

Objaśnienia znaków i skrótów:

* kategoria jedna gwiazdka

** kategoria dwie gwiazdki

*** kategoria trzy gwiazdki

**** kategoria cztery gwiazdki

***** kategoria pięć gwiazdek

o - wymaganie obowiązuje

j.m. - jednostka mieszkalna

w.h.s. - węzeł higieniczno-sanitarny

1) którego program został zatwierdzony przez wojewodę, prowadzony przez szkoły publiczne i niepubliczne posiadające uprawnienia szkół publicznych kształcące w zakresie hotelarstwa oraz przez organizacje i stowarzyszenia, których celem statutowym jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych hotelarzy,

2) praktyka hotelarska:

a) w odniesieniu do przedsiębiorców świadczących usługi hotelarskie na własny rachunek - praktyka potwierdzona wpisem do ewidencji gospodarczej lub wpisem do rejestru przedsiębiorców działalności obejmującej usługi hotelarskie albo wpisem do ewidencji obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie,

b) w odniesieniu do osób świadczących pracę na podstawie stosunku pracy – praktyka potwierdzona zaświadczeniem wystawionym przez przedsiębiorcę spełniającego warunki, o których mowa w lit. a),

3) potwierdzona dokumentami określonymi w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych lub w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2000 r. w sprawie dokumentowania znajomości języka obcego przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 70, poz. 824) albo świadectwem znajomości języka obcego wystawionym przez komisję egzaminacyjną powołaną przez wojewodę, w zakresie wymaganym od pilotów wycieczek,

4) potwierdzona świadectwem zdania egzaminu przeprowadzonego przez szkołę kształcącą w zakresie hotelarstwa lub organizację bądź stowarzyszenie, którego celem statutowym jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych hotelarzy.

Załącznik nr 3

WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA, KWALIFIKACJI PERSONELU ORAZ ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG DLA KEMPINGÓW I PÓL BIWAKOWYCH

Lp.	Wymagania	Kategorie kempingów				Pola biwakowe
		****	***	**	*	
1	2	3	4	5	6	7
I. Zabezpieczenie terenu						
1	Ogrodzenie terenu	o	o	o	o	o ¹⁾
2	Oświetlenie terenu	o	o	o	o	
3	Całodobowy dozór	o	o	o	o	
4	Sprzęt przeciwpożarowy i instrukcja bezpieczeństwa przeciwpożarowego	o	o	o	o	
5	Punkt pierwszej pomocy czynny całą dobę, w tym przeszkolony pracownik, apteczka i łączność z pogotowiem ratunkowym	o	o	o ²⁾	o ²⁾	
II. Zagospodarowanie terenu						
6	Bezkolizyjny dojazd	o	o	o	o	
7	Wewnętrzne drogi główne o nawierzchni utwardzonej	o	o	o		
8	Ścieżki piesze o nawierzchni utwardzonej	o	o	o		
9	Stanowiska obozowania na terenie płaskim trawiastym	o	o	o		
10	Teren stanowisk obozowania wydzielony	o	o	o		
11	Zadrzewienie	o	o			
12	Zasilanie w energię elektryczną	o	o	o	o	
13	Parking przy recepcji – powierzchnia w m ² ³⁾	150	120	80	50	
14	Urządzenia rekreacyjne i tereny do gier i zabaw	o	o	o	-	
15	Wewnętrzne oznakowania	o	o	o	o	
16	Pojemniki na śmieci	o	o	o	o	o
III. Recepcja						
17	Recepcja w odrębnym pomieszczeniu	o	o	o	o	
18	Personel recepcji na każdej zmianie powinien znać co najmniej jeden język obcy	o	o			
19	Przechowalnia bagażu, pieniędzy i rzeczy wartościowych gości	o	o	o	o	
IV. Świetlica						
20	Świetlica	o ⁴⁾	o ⁴⁾	o ⁵⁾		
V. Stanowiska obozowania						
21	Minimalna powierzchnia 1 stanowiska w m ²	60	60	50	40	
22	Podłącza elektryczne (% ogólnej liczby stanowisk)	50	40	30		
23	Ponumerowane stanowiska obozowania	o				
24	Wydzielone stanowiska lub grupy stanowisk obozowania	o	o			
25	Zieleń odgradzająca stanowiska lub grupy stanowisk	o	o			

1	2	3	4	5	6	7
VI. Urządzenia higieniczno-sanitarne						
26	Urządzenia sanitarne zlokalizowane nie dalej niż 100 m od stanowisk obozowania	o	o	o	o	
27	Umywalnie osobne dla kobiet i mężczyzn:	o	o	o	o	o ⁶⁾
	- liczba użytkowników na 1 umywalkę	20	20	20	33	
	- liczba użytkowników na 1 natrysk	50	50	50	100	
28	Ustępy osobne dla kobiet i mężczyzn:	o	o	o	o	o ⁷⁾
	- liczba użytkowników na 1 ustęp dla kobiet	20	20	20	33	
	- liczba użytkowników na 1 ustęp dla mężczyzn	25	25	33	50	
	- liczba użytkowników na 1 pisuar	50	50	100	100	
29	Stanowisko do zlewu ustępów caravanningowych	o	o			
30	Urządzenie do prania	o	o			
31	Urządzenie do prasowania	o	o			
32	Pomieszczenie do suszenia bielizny	o	o			
33	Wyposażenie szczegółowe:					
	1) ściany WC i natrysków wyłożone glazurą	o	o			
	2) podłogi WC i natrysków wyłożone terakotą	o	o			
	3) urządzenia jednakowe i jednorodne	o				
	4) wieszaki na ręczniki i bieliznę	o	o	o	o	
	5) lustra nad umywalkami i półki	o	o	o ⁸⁾	o ⁸⁾	
6) gniazda elektryczne 220 V	o	o ⁸⁾	o ⁸⁾	o ⁸⁾		
VII. Usługi gastronomiczne						
34	Stanowiska spożywania posiłków	o	o	o ⁹⁾		
35	Stanowiska do zmywania naczyń	o	o	o	o	
36	Zakład gastronomiczny	o				
37	Sklepik spożywczy i z artykułami higieniczno-sanitarnymi; nie obowiązuje, jeżeli sklep znajduje się bliżej niż 500 m	o	o			
VIII. Zaopatrzenie w wodę						
38	Punkty poboru wody do picia i dla celów gospodarczych na stanowiskach lub grupach stanowisk obozowania	o	o			
39	Punkty poboru wody do picia na terenie obozowiska			o	o	o
40	Ciepła woda bieżąca	o ¹⁰⁾	o ¹¹⁾	o ¹²⁾		

Objaśnienia znaków i odnośników:

- o – wymaganie obowiązuje
* kemping kategorii jedna gwiazdka
** kemping kategorii dwie gwiazdki
*** kemping kategorii trzy gwiazdki
**** kemping kategorii cztery gwiazdki
¹⁾ może być prowizoryczne
²⁾ co najmniej apteczka,
³⁾ parking nie obejmuje stałych miejsc postojowych, a jedynie miejsce na czas przyjmowania gości,
⁴⁾ wyposażona w telewizor i prasę,
⁵⁾ udostępnione zadane pomieszczenie,
⁶⁾ dopuszcza się umywalnie zbiorowe typu rynnowego niezadaszone,

- ⁷⁾ na terenach skanalizowanych ustępy splukiwane wodą bieżącą, na terenach nieskanalizowanych – biotoalety,
⁸⁾ co najmniej 1 na dwa stanowiska,
⁹⁾ przynajmniej zadane stoły lub ławy na stanowiskach obozowania,
¹⁰⁾ całą dobę,
¹¹⁾ co najmniej trzy razy dziennie, o ustalonych godzinach,
¹²⁾ co najmniej dwa razy dziennie, o ustalonych godzinach.

Wymagania co do wyposażenia dla stałej bazy noclegowej na kempingach

Lp.	Wymagania	Kategorie kempingu			
		****	***	**	*
	Wyposażenie pokoju lub domku składającego się z więcej niż jednego pokoju				
1	Dopuszczalna liczba osób w każdym pokoju ¹⁾	2	4	4	8
2	Powierzchnia pokoju na 1 osobę w m ²	5	4	3	2
3	Wysokość pokoju co najmniej 2,2 m	o	o	o	o
4	Łóżka o wymiarach min. 90 × 200 cm	o	o	o	o
5	Oświetlenie górne	o	o	o	o
6	Oświetlenie przy łóżku	o	o		
7	Pościel na każde łóżko	o	o	o	o ²⁾
8	Dywan lub wykładzina	o	o	o	
9	Szafa	o	o	o ³⁾	o ³⁾
10	Stół	o	o	o	
11	Krzeseła lub inne meble do siedzenia, jedno na osobę, lecz nie mniej niż dwa na pokój	o	o	o	o
12	Lustro	o			
13	Telewizor i możliwość odbioru programów radiowych	o			
14	Możliwość odbioru programów radiowych		o		
15	Łazienka z WC i natryskiem z ciepłą i zimną wodą	o	o		
16	Umywalka z ciepłą i zimną wodą oraz półką	o	o	o	
17	Ściany i podłogi w łazience wyłożone płytkami ceramicznymi lub podobnym materiałem nienasiąkliwym	o	o		

Objaśnienia znaków i odnośników:

- o wymaganie obowiązuje
- * kemping kategorii jedna gwiazdka
- ** kemping kategorii dwie gwiazdki
- *** kemping kategorii trzy gwiazdki
- **** kemping kategorii cztery gwiazdki

¹⁾ w przypadku domku wielopokojowego w każdym pokoju,

²⁾ w przypadku braku pościeli - zdejmowany pokrowiec na materac, nadający się do prania,

³⁾ dopuszcza się wieszaki.

Załącznik nr 4

WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA, KWALIFIKACJI PERSONELU ORAZ ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG DLA DOMÓW WYCIECZKOWYCH

Lp.	Wymagania	Kategorie		
		I	II	III
1	2	3	4	5
I. Zagospodarowanie terenu				
1	Bezpośrednie wejście do hallu	o	o	
2	Parking lub możliwość parkowania maksymalnie 200 m od obiektu; w istniejących obiektach na terenie parków narodowych warunki parkowania na dotychczasowych zasadach	o	o	
II. Instalacje w budynku				
3	Ogrzewanie zapewniające w zimie temperaturę co najmniej 19°C	o	o	o
4	Bieżąca ciepła i zimna woda	o	o	o
III. Recepcja				
5	Hall recepcyjny z telefonem dostępnym dla gości	o	o	o
6	Kabiny telefoniczne	o		
7	Przechowalnia pieniędzy, rzeczy wartościowych, bagażu i sprzętu turystycznego	o	o	o
8	Informacja turystyczna ¹⁾	o	o	o
9	Budzenie	o	o	o
10	Personel recepcji na każdej zmianie powinien znać przynajmniej jeden język obcy	o		
IV. Inne usługi				
11	Sprzedaż drobnych artykułów (kosmetyki, pamiątki turystyczne itp.)	o	o	
12	Świetlica	o	o	
13	Stanowisko do prasowania wyposażone w żelazko	o	o	
14	Stanowisko do drobnych napraw sprzętu sportowego i turystycznego	o	o	o
V. Część mieszkalna				
15	Minimalna powierzchnia pokoju w m ² (bez wyodrębnionych łazienki, WC, przedpokoju): 1) 1 - osobowego 2) 2 - osobowego 3) 3 - osobowego 4) 4 - osobowego 5) większego niż 4-osobowy (powierzchnia 4-osobowego powiększona dodatkowo na każdą następną osobę o liczbę m ²)	9	8	8
		12	10	8 ²⁾
		15	13	12 ²⁾
		17	16	15 ²⁾
		2,5	2,5	2,5 ²⁾
16	Maksymalna liczba miejsc noclegowych w pokojach wieloosobowych	8	12	20
17	Urządzenia higieniczno-sanitarne w pokojach 1- i 2-osobowych(% pokoi): 1) umywalka z bieżącą ciepłą i zimną wodą oraz z blatem lub półką 2) wanna z baterią i natryskiem lub kabina natryskowa oraz WC	100	50	
		25	10	
18	Urządzenia higieniczno-sanitarne ogólne: 1) umywalnie osobne dla kobiet i dla mężczyzn 2) z bieżącą ciepłą i zimną wodą 3) liczba m.n. przypadających na 1 umywalkę w umywalniach zbiorowych 4) liczba m.n. przypadających na 1 natrysk 5) WC osobne dla kobiet i osobne dla mężczyzn 6) liczba miejsc noclegowych przypadających na: a) 1 WC damski b) 1 WC męski c) 1 pisuar w WC męskim	o	o	o
		o	o	o
		5	5	10
		10	15	15
		o	o	o
		10	15	20
		10	15	20
25	30	35		
19	Wyposażenie dodatkowe urządzeń higieniczno-sanitarnych: 1) wieszaki na ręczniki i bieliznę osobistą 2) lustro nad umywalką i półka 3) oświetlenie nad lustrem 4) gniazdo elektryczne uniwersalne z osłoną 5) kosz niepalny lub trudnopalny	o	o	o
		o	o	o
		o	o	
		o	o	o
		o	o	o

1	2	3	4	5
20	Meble w pokoju ³⁾ : 1) łóżko o wymiarach min. 80 x 190 cm 2) stół (minimum jeden dla 8 osób) 3) krzesła (1 na osobę, nie mniej niż 2 na pokój) ⁴⁾ 4) szafka, stolik lub półka przy każdym łóżku 5) szafa ubraniowa lub wnęka ⁵⁾ 6) lustro 7) kosz na śmieci niepalny lub trudnopalny i popielniczka 8) lampka nocna (przy każdym łóżku w pokojach 1–4-osobowych) 9) wieszak ścienny na okrycia wierzchnie	o	o	o
21	Wyposażenie dodatkowe pokoju: 1) radio (w pokojach 1- i 2- osobowych) 2) dywan lub chodnik 3) firanki, żaluzje lub rolety przepuszczające światło 4) zasłony dzieńne, żaluzje lub rolety zaciemniające 5) elementy dekoracyjne	o	o	o
VI. Usługi gastronomiczne:				
22	Sprzedaż gorących napojów, także z automatów lub prowadzona przez recepcję	o	o	o
23	Wydzielona sala do przygotowywania posiłków we własnym zakresie i ich spożywania	o	o	o
24	Podawanie śniadań	o	o	
25	Jadłodajnia lub bar szybkiej obsługi		o	
26	Restauracja	o		

Objaśnienia znaków i odnośników:

- o wymaganie obowiązuje
I dom wycieczkowy kategorii pierwszej
II dom wycieczkowy kategorii drugiej
III dom wycieczkowy kategorii trzeciej
m.n. miejsce noclegowe

¹⁾ udzielanie informacji o imprezach turystycznych i kulturalnych, wyposażenie recepcji w rozkłady jazdy, plany miast i mapy regionów, książkę telefoniczną itp.,

²⁾ dopuszcza się łóżka piętrowe przy wysokości pokoju co najmniej 2,5 m; powierzchnia pokoju może być wówczas zmniejszona o 20%,

³⁾ w kategorii I jednolity komplet o wysokiej jakości,

⁴⁾ w pokojach więcej niż 4-osobowych dopuszcza się ławy,

⁵⁾ w pokojach 1–4 -osobowych – szafa ubraniowa, w pokojach więcej niż 4-osobowych po jednym zamkniętym segmencie na ubranie i bieliznę o powierzchni co najmniej 0,25 m² na osobę.

Załącznik nr 5

WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA, KWALIFIKACJI PERSONELU ORAZ ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG DLA SCHRONISK MŁODZIEŻOWYCH

Lp.	Wymagania	Kategorie		
		I	II	III
1	2	3	4	5
I. Wymagania ogólne				
1	Samodzielny budynek lub wydzielona część budynku	o	o	
2	Pomieszczenia noclegowe organizowane doraźnie (w internacie, w izbach lekcyjnych itp.)			o
3	Bieżąca zimna i ciepła woda przez całą dobę	o	o	
4	Bieżąca zimna woda całą dobę i ciepła woda o ustalonych porach rano i wieczorem			o
5	Ogrzewanie zapewniające utrzymanie temperatury 19°C	o	o	o
6	Świetlica wyposażona w odpowiednie materiały i sprzęt	o ¹⁾	o ²⁾	
7	Przechowywanie pieniędzy, przedmiotów wartościowych, bagażu i sprzętu turystycznego	o	o	o
8	Pomieszczenie do suszenia odzieży	o	o	o
9	Apteczka zaopatrzona w leki i artykuły sanitarne	o	o	o
II. Część mieszkalna				
10	Minimalna powierzchnia sypialni na jedną osobę w m ² :			
	1) przy łóżkach jednopoziomowych	2,5	2,5	2,5
	2) przy łóżkach piętrowych	1,5	1,5	1,5
11	Minimalny % miejsc noclegowych w salach mniejszych niż 8-osobowe	50		
12	Urządzenia higieniczno-sanitarne (maksymalna liczba miejsc noclegowych na 1 urządzenie ³⁾):			
	1) umywalka z blatem lub półką i lustrem	5	10	15
	2) natryski	15	15	
	3) WC	15	15	15
13	Wyposażenie pokoju:			
	1) łóżka lub stelaże wyposażone w materace	o	o	o
	2) na osobę: poduszka, kołdra lub 2 koce	o	o	o
	3) bielizna pościelowa	o	o	o
	4) szafy ubraniowe	o		
	5) szafy ubraniowe lub wieszaki		o	o
	6) szafki nocne lub półki przy każdym łóżku	o	o	
	7) stół	o	o	o
	8) krzesła lub taborety (po jednym na osobę), lub ławy	o	o	o
	9) lustro i kosz na śmieci	o	o	o
III. Część gastronomiczna				
14	Kuchnia samoobsługowa ⁴⁾	o	o	
15	Jadalnia	o ⁵⁾	o ⁵⁾	
IV. Kwalifikacje personelu				
16	Kierownik obiektu – kwalifikacje wymagane od kierownika placówki wypoczynku dzieci i młodzieży	o	o	

Objaśnienia znaków i odnośników:

- o wymaganie obowiązuje
- I schronisko młodzieżowe kategorii pierwszej
- II schronisko młodzieżowe kategorii drugiej
- III schronisko młodzieżowe kategorii trzeciej

¹⁾ wyposażona w telewizor oraz jedno z urządzeń typu magnetofon, rzutnik, aparat projekcyjny lub wideo, a także inny sprzęt do gier i zabaw,

²⁾ wyposażona w sprzęt do gier i zabaw,

³⁾ w obiektach nowych wskaźniki urządzeń higieniczno-sanitarnych powinny być zgodne z

warunkami technicznymi dla obiektów zamieszkania zbiorowego,

⁴⁾ wyposażona w sprzęt kuchenny (płyty do gotowania, garnki, czajniki, patelnie, lodówkę itp.),

⁵⁾ zaopatrzona w sprzęt stołowy (stoły, krzesła lub ławy, talerze głębokie i płytkie, łyżki, widelce, noże, szklanki, kubki itp.),

⁶⁾ zaopatrzona jak w odnośniku ⁵⁾; w mniejszych schroniskach może spełniać dodatkowo funkcję świetlicy.

Załącznik nr 6

WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA, KWALIFIKACJI PERSONELU ORAZ ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG DLA SCHRONISK

Lp.	Wymagania	
1	2	3
I. Instalacje w budynku		
1	Ogrzewanie zapewniające utrzymanie w pomieszczeniach noclegowych i świetlicy temperatury 18°C	o
2	Bieżąca zimna i ciepła woda ¹⁾	o
II. Recepcja		
3	Telefon dostępny dla gości	o
4	Przechowywanie pieniędzy, przedmiotów wartościowych, bagażu i sprzętu turystycznego	o
5	Informacja turystyczna ²⁾	o
III. Inne usługi		
6	Sprzedaż podstawowych drobnych artykułów higienicznych i kosmetycznych, słodczy, pamiątek	o
7	Możliwość suszenia odzieży we wskazanym miejscu	o
8	Stanowisko umożliwiające dokonanie drobnych napraw sprzętu turystycznego, czyszczenie odzieży i sprzętu	o
IV. Część mieszkalna		
9	Minimalna powierzchnia pokoju w m ² (bez wyodrębnionych: łazienki, WC i przedpokoju) ³⁾ :	
	1) 1 - osobowego	5
	2) 2 - osobowego	7
	3) 3 - osobowego	9
	4) 4 - osobowego	12
	5) większego niż 4 - osobowy (powierzchnia 4-osobowego plus 2,5 m ² dodatkowo na każdą następną osobę)	o
10	Urządzenia higieniczno-sanitarne ogólne (liczba miejsc noclegowych na jedno urządzenie) ⁴⁾ :	
	1) umywalka z lustrem i półką	20
	2) WC	20
	3) natrysk	35
	4) wieszaki na ręczniki i bieliznę osobistą	o
11	Meble w pokoju:	
	1) łóżko ⁵⁾	o
	2) stół	o
	3) krzesło lub taboret ⁶⁾ (1 na osobę)	o
	4) stolik lub półka (przy każdym łóżku)	o
	5) szafa ubraniowa lub wnęka ⁷⁾	o
	6) kosz na śmieci niepalny	o
	7) wieszaki na okrycia wierzchnie	o
V. Usługi gastronomiczne		
12	Jadłodajnia oferująca posiłki typu barowego	o
13	Stanowisko do przyrządzania i spożywania posiłków oraz do zmywania naczyń	o

Objaśnienia znaków i odnośników:

o wymaganie obowiązuje

1) ciepła woda minimum dwie godziny rano i dwie godziny wieczorem, o ustalonej porze.

2) informacja turystyczna, w tym tablica zawierająca zwięzły opis szlaków prowadzących do sąsiednich schronisk oraz miejscowości, zasadniczo w formie mapy lub schematu, informacja o rozkładzie jazdy komunikacji publicznej z najbliższej miejscowości (przystanku, stacji), informacja o grożących niebezpieczeństwach i zasadach wzywania pomocy,

3) dopuszcza się łóżka piętrowe przy wysokości pokoju min. 2,5 m; powierzchnia pokoju może być wówczas mniejsza o 20%,

4) z wyjątkiem miejsc w pokojach mających te urządzenia; w obiektach nowych wskaźniki urządzeń higieniczno-sanitarnych powinny być zgodne z warunkami technicznymi dla obiektów zamieszkania zbiorowego,

5) dopuszcza się stelaż wyposażony w materac ze zdejmowanym pokrowcem nadającym się do prania

6) dopuszcza się ławy,

7) w pokojach większych niż 2-osobowe po 1 segmencie na ubrania i bieliznę o powierzchni co najmniej 0,25 m² na osobę.

Załącznik nr 7

**MINIMALNE WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA DLA INNYCH OBIEKTÓW,
W KTÓRYCH ŚWIADCZONE SĄ USŁUGI HOTELARSKIE**

Lp.	Wymagania
1	2
I. Dla wynajmowania miejsc na ustawienie namiotów i przyczep samochodowych	
1	Teren obozowiska wyrównany, suchy, ukształtowany w sposób zapewniający odprowadzenie wód opadowych i uprzątnięty z przedmiotów mogących zagrażać bezpieczeństwu
2	Punkt poboru wody do picia ¹⁾ i potrzeb gospodarczych
3	Miejsce wylewania nieczystości płynnych odpowiednio zabezpieczone i oznakowane
4	Pojemnik na śmieci i odpady stałe, regularnie opróżniany
5	Ustęp utrzymywany w czystości
II. Dla wynajmowania miejsc w namiotach, przyczepach mieszkalnych, domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych	
6	Stanowiska dla namiotów i przyczep mieszkalnych oraz dojścia do stanowisk utwardzone
7	Oświetlenie dojść do stanowisk i obiektów higieniczno-sanitarnych
8	Półka lub stelaż na rzeczy osobiste
9	Oddzielne łóżka, lub łóżka połowe dla każdego korzystającego z namiotu, w odległości nie mniejszej niż 30 cm pomiędzy łózkami
III. Dla wynajmowania miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych	
10	Ogrzewanie – w całym obiekcie w miesiącach X-IV, temperatura minimum 18°C
11	Instalacja sanitarna: zimna woda przez całą dobę i dostęp do ciepłej wody ²⁾
12	Maksymalna liczba osób przypadających na jeden w.h.s. - 15
13	Wyposażenie podstawowe w.h.s.: 1) natrysk lub wanna z zabezpieczeniem antypoślizgowym 2) umywalka z blatem lub półką i wieszakiem na ręcznik 3) WC 4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem 5) uniwersalne gniazdko elektryczne z osłoną 6) pojemnik na śmieci (niepalny lub trudnopalny) 7) dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe
IV. Dla wynajmowania miejsc noclegowych w pomieszczeniach wspólnych (salach)	
14	Powierzchnia sal nie mniejsza niż 2,5 m ² - na jedną osobę (przy łózkach piętrowych 1,5 m ²)
15	Wyposażenie sal sypialnych: 1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm 2) oddzielne zamknięte szafki dla każdej osoby 3) stół 4) krzesła lub taborety (1 na osobę) lub ławy 5) wieszaki na odzież wierzchnią 6) lustro 7) oświetlenie ogólne i lampka nocna przy wyjściu z pomieszczenia
16	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
V. Dla wynajmowania samodzielnych pokoi	
17	Powierzchnia mieszkalna w m ² : 1) pokój 1- i 2-osobowy – 6 m ² 2) pokój większy niż 2-osobowy - dodatkowo 2 m ² na każdą następną osobę ³⁾
18	Zestaw wyposażenia meblowego: 1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm 2) łóżko dwuosobowe o wymiarach minimum 120 x 190 cm 3) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku 4) stół lub stolik 5) krzesło lub taboret (1 na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój) lub ława 6) wieszak na odzież oraz półka lub stelaż na rzeczy osobiste
19	Pościel dla jednej osoby: 1) kołdra lub dwa koce 2) poduszka 3) poszwa 4) poszewka na poduszkę 5) prześcieradło
20	Oświetlenie – minimum jeden punkt świetlny o mocy 60 W
21	Zasłony okienne zaciemniające
22	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
23	Kosz na śmieci niepalny lub trudnopalny

Objaśnienia odnośników i skrótów:

- 1) dopuszcza się miejsca biwakowania przy szlakach wodnych bez punktu poboru wody do picia,
  - 2) minimum dwie godziny rano i dwie godziny wieczorem o ustalonych porach,
  - 3) w pomieszczeniach o wysokości co najmniej 2,5 m dopuszcza się łóżka piętrowe – powierzchnia pokoju może zostać zmniejszona o 20%.
- w.h.s. – węzeł higieniczno-sanitarny.

**MINIMALNE WYMAGANIA
W ZAKRESIE DOSTOSOWANIA OBIEKTÓW, W KTÓRYCH ŚWIADCZONE SĄ USŁUGI HOTELARSKIE, DO POTRZEB
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

1. Obiekty nowe lub przebudowywane, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane po dniu 1 kwietnia 1995 r., powinny spełniać wymagania w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, w zakresie określonym dla budynków zamieszkania zbiorowego w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 140 i Nr 44, poz. 434, z 2000 r. Nr 16, poz. 214 oraz z 2001 r. Nr 17, poz. 207), zwane dalej „warunkami technicznymi”, a także następujące wymagania dodatkowe:

Lp.	Rodzaj wymagania
1	Liczba j.m. ¹⁾ dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1) w obiektach do 30 j.m. z wyjątkiem moteli – przynajmniej jedna 2) w obiektach powyżej 30 j.m. – jedna na każde rozpoczęte 30 j.m. 3) w motelach do 20 j.m. – przynajmniej jedna 4) w motelach powyżej 20 j.m. – jedna na każde rozpoczęte 20 j.m.
2	Elementy wyposażenia obiektu, oddane do dyspozycji gości, takie jak telefony, urządzenia komunikacji wewnętrznej, przyciski i wyłączniki powinny być umieszczane na wysokości 90 – 110 cm, umożliwiającej swobodne korzystanie osobie poruszającej się na wózku
3	Przynajmniej jedno stanowisko recepcyjne powinno dysponować ladą o wysokości nieprzekraczającej 90 cm, z podjazdem o wysokości min. 67 cm, lub powinno być wydzielone osobne stanowisko obsługi osób poruszających się na wózkach
4	W salach gastronomicznych i wielofunkcyjnych należy wyznaczyć miejsca umożliwiające korzystanie z usług osobom na wózkach
5	Przyciski sterujące windami powinny być opisane w sposób czytelny dla niewidzących i wyposażone w sygnalizację dźwiękową
6	J.m. powinna zostać wyposażona w poręcze i uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych
7	Wyłączniki światła, sygnalizacja przywoławcza, telefon i sterowanie telewizorem powinny być dostępne z łóżka
8	W j.m. należy zapewnić meblowanie umożliwiające korzystanie osobom poruszającym się na wózkach, w tym wysokość podjazdu pod płytę stołu, biurka i umywalki 67 cm

2. Obiekty istniejące, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane przed 1 kwietnia 1995 r., powinny spełniać następujące wymagania w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych:

Lp.	Rodzaj wymagania
Dojścia i dojazdy	
1	Należy zapewnić przynajmniej jedno dojście o szerokości 150 – 180 cm, o nachyleniu podłużnym nieprzekraczającym, przy różnicy poziomów: 1) do 0,15 m - 15% 2) do 0,5 m - 8% 3) ponad 0,5 m – 6% i nachyleniu poprzecznym nieprzekraczającym 2%, pozbawione schodów
2	Dojścia piesze powinny odróżniać się fakturą od dróg jezdnych
3	Dojścia powinny być wolne od reklam, stojaków i innych przeszkód utrudniających poruszanie się osób upośledzonych ruchowo i niewidomych
Miejsca postojowe	
4	Przynajmniej jedno miejsce postojowe, lecz nie mniej niż wymagana liczba j.m. dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, powinno spełniać wymagania co do szerokości (lub długości) określone warunkami technicznymi, przy uwzględnieniu pasa dojazdowego dla wózków
5	Miejsca postojowe dla niepełnosprawnych powinny być usytuowane na poziomie wejścia do budynku lub posiadać przystosowane dojście
Wejścia do budynku i pomieszczeń	
6	Minimalna szerokość drzwi wejściowych w świetle – 90 cm
7	Wiatrołap o wymiarach minimalnych: 1) 150 x 150 cm przy drzwiach usytuowanych prostopadle, 2) 90 x 150 cm przy drzwiach usytuowanych równolegle

Lp.	Rodzaj wymagania
8	Wejścia nieotwierane automatycznie powinny być zaopatrzone w sygnalizację przywołującą obsługę
9	Drzwi otwierane automatycznie powinny zamykać się z opóźnieniem umożliwiającym bezpieczny przejazd wózka
Wyposażenie i komunikacja wewnętrzna	
10	Elementy wyposażenia obiektu, oddane do dyspozycji gości, takie jak telefony, urządzenia komunikacji wewnętrznej, przyciski i wyłączniki powinny być umieszczane na wysokości umożliwiającej swobodne korzystanie osobie poruszającej się na wózku
11	Ciągi komunikacyjne powinny być pozbawione progów i przeszkód wyższych niż 20 mm
12	W pomieszczeniach gastronomicznych, rekreacyjnych, hallu recepcyjnym i salach ogólnodostępnych należy zapewnić wolne miejsca dla ustawienia wózków osób niepełnosprawnych korzystających z usług w tych pomieszczeniach
13	Elementy grzejne grzejników części dostępnej dla gości powinny być osłonięte
14	W części ogólnodostępnej przynajmniej jeden ustęp powinien być dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z warunkami technicznymi
Komunikacja pionowa	
15	Pomieszczenia ogólnodostępne (co najmniej gastronomiczne, sale ogólnodostępne i rekreacyjne) oraz j.m. dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, usytuowane na zróżnicowanych poziomach, powinny być dostępne za pomocą wind, podnośników lub pochylni, zgodnie z warunkami technicznymi
Jednostki mieszkalne dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	
16	J.m. powinna zostać wyposażona w poręcze i uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych
17	Wyłączniki światła, sygnalizacja przywoławcza, telefon i sterowanie telewizorem powinny być dostępne z łóżka
18	W j.m. należy zapewnić meblowanie umożliwiające korzystanie osobom poruszającym się na wózkach, w tym wysokość podjazdu pod płytę stołu, biurka i umywalki 67 cm
19	W obiektach powyżej 30 j.m. przynajmniej jedna j.m. powinna zostać dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych
20	Wymiary przedpokoju i węzła higieniczno-sanitarnego powinny odpowiadać warunkom technicznym

3. Kempingi i obozowiska, niezależnie od wymagań dla budynków usytuowanych na ich terenie, powinny spełniać następujące wymagania dodatkowe:

Lp.	Rodzaj wymagania
1	Należy zapewnić co najmniej 2 stanowiska dla osób niepełnosprawnych położone w najbliższej odległości od urządzeń ogólnodostępnych
2	Parking przy recepcji powinien posiadać stanowisko postojowe dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
3	Stanowiska dla osób niepełnosprawnych powinny dysponować dojazdem dla samochodów
4	Ciągi komunikacyjne powinny zostać utwardzone, posiadać szerokość co najmniej 180 cm i umożliwiać dostęp ze stanowisk dla osób niepełnosprawnych do wszystkich urządzeń ogólnodostępnych

Objaśnienia:

j.m. — jednostka mieszkalna

¹⁾ W obiektach świadczących zakwaterowanie w namiotach, przyczepach mieszkalnych lub domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych za j.m. uważa się stanowisko na ustawienie namiotu lub przyczepy, domek turystyczny lub obiekt prowizoryczny; w obiektach wynajmujących miejsca w salach wieloosobowych za j.m. uważa się miejsce noclegowe.